

Čís. 9393.

Je-li při uplatňování vzájemné pohledávky započtením třeba vyúčtování, jest je provést ve sporu, v němž bylo započtení uplatněno.

(Rozh. ze dne 21. listopadu 1929, Rv I 1774/28.)

Oba nižší soudy přiznaly žalobci zažalovaný peníz, majíce za to, že vzájemné pohledávky, namítané žalovaným k započtení, se nehodí k započtení.

Nejvyšší soud zrušil rozsudky obou nižších soudů a vrátil věc soudu první stolice, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Nižší stolice mají mylně za to, že, když jest potřebí vzájemného vyúčtování, by se ukázalo, zda a pokud existuje vzájemná pohledávka žalovaného k započtení namítaná, nehodí se tato pohledávka k započtení, dokud nebudou oběma stranami složeny účty, neboť prý tento vzájemný poměr mezi stranami musí býti napřed vyřízen a teprv kladný výsledek může býti zůžitkován, do té doby že jest vzájemná pohledávka nelikvidní a nezpůsobilá k započtení. Avšak ono žádané vyúčtování musí se provést právě ve sporu, v němž se započtení namítá, neboť platný civilní soudní řád připouští každou jakoukoli stejnorodou pohledávku k započtení, ať pochází z jakéhokoli poměru a ať předpokládá vyúčtování sebe složitější a obtížnější, a připouští jen, by žalobní pohledávka nebyla v uplatňování zdržována, vynésti o ní rozsudek dílčí, není-li započítávaná pohledávka s ní zrovna v právní souvislosti (§ 391 c. ř. s.). Nižší stolice však místo by se byly podle předpisu platného zákona zachovaly, nakládají s věcí tak, jako by byl ještě t. zv. účetní proces podle § 109 a násl. Josefínského soudního řádu, kde tomu skutečně tak bylo. Ovšem bude třeba vzíti z úřadu (§ 240 třetí odstavec c. ř. s.) na přetřes otázku, zda a pokud předmět námítky započtení nebude totožným s předmětem žalob mezi týmiž stranami Ck VII 303/27, Ck Va 10/27 a Ck Va 13/27, zvláště s předmětem první žaloby, kde žalovaný žaluje za vedení hospodářství 45.000 Kč, kdežto podle jeho žalobní odpovědi v tomto sporu jde rovněž o jeho nároky z vedení hospodářství (viz plenární usnesení čís. 7905 sb. n. s.).

Čís. 9394.

Závaznost odsuzujícího trestního rozsudku (§ 268 c. ř. s.) není omezena na určitý případ ani na určité osoby, nýbrž jest zcela všeobecná, pokud jde o soukromoprávní nároky, kýmkoliv a proti komukoliv odvozené z trestného činu, jehož se týkal odsuzující rozsudek.

V dovolání nelze napadati postup prvního soudu při provedení znaleckého důkazu, usnesl-li se soud na postupu »ve smyslu návrhu stran«

a zástupce dovolatelův se pustil do jednání, nevytknuv porušení civilního soudního řádu ani při nejbližší příštím roku, při němž soud vyslyšel znalce podle onoho svého usnesení.

Zabýval-li se určitou otázkou (spoluzaviněním žalobce) teprve odvolací soud, byl oprávněn zjednat si skutkový základ pro své rozhodnutí, aniž by se ocitl v rozporu se zjištěními prvního soudu.

Pokud ojedinelý případ provinění svědčí o nezdatnosti (§ 1315 obč. zák.). Nezdatnost inženýra, jenž provedl znovuzřízení zdviže.

Úřední schválení zdviže nemá významu pro nárok na náhradu škody proti zřizovateli zdviže.

(Rozh. ze dne 21. listopadu 1929, Rv I 232/29.)

Při revidování znovuzřízené (rekonstruované) nákladní zdviže zřítla se zdviž s inž. K-em a Š-em, při čemž byli oba těžce poraněni. Zdviž byla znovuzřízena firmou, jejímž majitelem byl žalovaný, znovuzřízení zdviže provedl inž. P., zaměstnanec firmy, jenž byl uznán právoplatně vinným přestupkem proti bezpečnosti těla. Žalobní nárok inž. K-a a Š-a proti majiteli firmy uznal procesní soud první stolice důvodem po právu. Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil, mimo jiné z těchto důvodů: Pro rozhodnutí o žalobě proti odvolateli jde o to, zda inž. P. jest k provedení rekonstrukce výtahu osobou nezdatnou, jak za to má soud první. V té příčině odvolatel vytýká napadenému rozsudku nesprávné právní posouzení, jež shledává v tom, že ojedinelý případ, nanejvýš, udál-li se za takových okolností, jako případ sporný, nestačí, by mohlo býti usuzováno na neschopnost (nezdatnost) inž. P-a, ježto nezdatnost podle § 1315 obč. zák. jest prý trvalou vlastností zaměstnancovou, záležející v nedostatku potřebných znalostí praktických nebo ve vadnosti povahy, která ho činí nezpůsobilým, by zastával bez vady práce, k nimž byl zjednán, spolehlivosti P-ově však prý svědčí četná předložená vysvědčení. Odvolání nelze přisvědčiti. I jediné nedopatření pomocníka činí ho nezdatným podle § 1315 obč. zák., bylo-li jím vyvoláno nebezpečství, jež lze postřící prostým rozumem (rozhodnutí nejvyššího soudu čís. 4240 sb.). Zdatnost předpokládá nejen způsobilost technickou, nýbrž i vůli, mravní sílu, dokonalou svědomitost a naprostou dbalost (rozh. nejv. soudu čís. 4765 sb.). Inž. P. buď vědomě použil k prodloužení řetězu nebezpečného článku neb opominul řádně prohlédnouti řetěz a ponechal v něm článek nebezpečný, nemající předepsané osminásobné jistoty, mimo to vedení lapacího zařízení rekonstruoval vadně, takže selhalo. Oboje toto nedopatření při výtahu bylo způsobilé přivoditi nebezpečství pro tělesnou bezpečnost osoby obsluhující výtah, byť i do výtahu přímo nevstoupila; sřícením výtahu se zbožím na něm naloženým ohrožena mohla býti osoba výtah obsluhující a u něho stojící. Ostatně i u výtahu pro břemena, jehož osoby nemají užívat, nutno počítati s tím, že ho někdy i osoba, třebaž proti zákazů, použije, zvláště že do klece vstoupí za klidu, by tam uložila břemeno. Nebezpečnost výtahu za takovýchto okolností jest očividná; inž. P. jako odborník při náležité dbalosti musil nebo mohl si býti toho vědom a nezachoval po-

třebnou opatrnost; to přičítá se požadavku naprosté dbalosti. Povinnou péči porušil současně ve dvou směrech, jednak u řetězu, jednak u vedení lapacího zařízení; proto jeví se jeho nedbalost hrubou nedbalostí, která stačí ke zjištění jeho nezdatnosti, i kdyby šlo jen o případ, který jest předmětem tohoto sporu. Jak si počínal jindy, jest nerozhodné; proto nebylo třeba prováděti důkazy nabízené odvolatelem o jeho způsobilosti. Případ, tvořící podklad sporu, není však ojedinělým. I okolnosti zjištěné soudem z výpovědi svědka J. vzbuzují pochybnosti o jeho zdatnosti. Proč soud první stolice neměl by při úvaze o zdatnosti P-ově přihlížeti k okolnostem z doby, kdy nebyl ještě ve službách odvolatelových, nelze seznati. Zjištěním nezdatnosti P-ovy jest však splněn podklad pro použití § 1315 obč. zák. při rozhodování o žalobě proti odvolateli. By odvolatel P-ovu nezdatnost znal dříve, než došlo k úrazu, se po zákonu nevyhledává a jest tudíž nerozhodno, rovněž i, zda odvolatel mohl možnost úrazu předvídati čili nic. Odůvodněná jest však výtka nesprávného právního posouzení, že se soud první stolice nemusil zabývat se zřetelem k odsuzujícímu rozsudku námitkou spoluzavinění žalobců. Toto mínění nelze ze zákona odůvodniti; i když zavinění připočteno bylo někomu za čin trestný, jest možno spoluzavinění poškozeného, jež, třeba nemělo náležitostí činu trestního, jest rozhodným pro rozsah náhrady podle práva soukromého. Soud první stolice však přes onen názor zjistil skutkový podklad pro posouzení spoluzavinění žalobců a odvolatel i v tom směru rozsudek jeho napadá. Jest věci ocenění znaleckého důkazu, zda se soud přikloní k mínění znalců v tomto sporu. V tom směru soud nepochybil; posudek jest jasný, úplný i souhlasný a zjištění prvního soudu z něho odvozené, že si žalobce inž. K. počínal při revisi odborně, jest jimi doloženo a není proto v tomto směru odůvodněna výtka nesprávného ocenění důkazů ani neúplnosti. Posudek znalců není ani v rozporu s předpisy o provádění revisí. Soud odvolací opakoval důkaz těmito předpisy a zjišťuje z nich, že nemají ustanovení, že revidující orgán nesmí při revisi do výtahu vstoupiti, ani ustanovení, že má býti zkouška zatěžkávací provedena předem, ani, že má býti provedena v přízemí, ani že nemá do zdviže přibrati nikoho za účelem informace. V tom směru předpisy ponechávají revidujícímu orgánu volnost, by při revisi postupoval dle povahy individuálního případu; při tom jest ovšem povinen dbáti potřebné opatrnosti. Podle posudku znalců žalobce inž. K. počínal si odborně a nelze tedy jeho jednání považovati za neopatrné; za ně nelze považovati ani, že spolužalobce Š. vstoupil do výtahu; byv určen zaměstnavatelem, by byl inž. K-ovi k ruce, a, byv jím vyzván ke vstupu, nejednal neopatrně, ježto nemohl jako neodborník posouditi účelnost tohoto vyzvání.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Mezi stranami není sporné, že inž. Josef P. byl právoplatným odsuzujícím nálezem trestního soudu uznán vinným přestupkem proti bez-

pečnosti těla, protože se jako odpovědný rekonstruktér zdviže firmy P. v Praze dopustil opomenutí, které mělo v zápětí sřícení zdviže a těžký tělesný úraz žalobců, z něhož jim vznikly zažalované škody. Není ani sporné, že odsouzený inž. P. závadnou rekonstrukci provedl ve službách dovolatele Bohumila M-a, jenž ji převzal jako majitel odborné firmy Emanuel B. Těmito nespornými okolnostmi jest vzhledem k závaznosti pravoplatného odsuzujícího nálezu trestního soudu pro procesní soud (§ 268 c. ř. s.) zjednán nezvratný základ pro řešení otázky, zda a pokud žalovaný, který podle toho, co právě vyličen, užil inž. P-a k opatření svých věcí, ručí žalobci za škodu, kterou mu inž. P. způsobil. Na otázku tu vyzní odpověď kladně, bude-li seznáno, že inž. P. byl osobou nezdatnou, neboť pak ručí žalovaný podle § 1315 obč. zák. za škodu jím jako jeho zaměstnancem způsobenou a jeho ručení může býti již jen snad zmírněno, vyjde-li na jevo, že si též žalobci sami zavinili své úrazy a z nich plynoucí škody vlastním spoluzaviněním. Netřeba se tudíž obíratí vývody dovolatelovými, jež se zabývají otázkou, kým a jak zažalovaná škoda bylo zaviněna a zda byla přerušena příčinná souvislost mezi opomenutím, úrazem a škodou. Otázky ty jsou závazně rozřešeny trestním rozsudkem. Názor dovolatelův, že se závaznost trestního rozsudku podle § 268 c. ř. s. nevztahuje i k němu, ježto jím nebyl odsouzen, jest mylný, protože § 268 závaznost neobmezuje na určitý případ ani na určité osoby, nýbrž stanoví ji zcela všeobecně, pokud jde o soukromoprávní nároky, kýmkoliv a proti komukoliv odvozované z trestného činu, jehož se týká odsuzující rozsudek (srv. rozh. čís. 6403 sb. n. s.). Není tudíž v té příčině vytýkané vady rozporu se spisy a právní mylnosti. Jde však ještě o další otázku závažnou pro ručení dovolatelovo, zda inž. P. jest osobou nezdatnou. Dovolání napadá kladnou odpověď nižších soudů na tuto otázku po stránce skutkové (§ 503 čís. 2 a 3 c. ř. s.) a po stránce právní (§ 503 čís. 4 c. ř. s.). Činí tak neprávem. Není rozporem se spisy, když odvolací soud přes svůj názor, že z výpovědi svědka F-a nelze nic těžiti pro úsudek o nezdatnosti inž. P-a, neuznal na jeho zdatnost, neboť bylo s dostatek jiných důvodů, k nimž musil přihlížeti. Není vadou řízení, že nebyl proveden důkaz vysvědčeními a posudky o zdatnosti inž. P-a, an odvolací soud z jiných okolností mohl uznati na jeho nezdatnost v souzeném případě. Vysvědčení a posudky mohly snad osvědčiti, že inž. P-a nezavdal v jiných službách a při jiných příležitostech příčiny k pochybnostem o své zdatnosti. Ale to nevádí úsudku, že v souzeném případě projevil nezdatnost. Po právní stránce (§ 503 čís. 4 c. ř. s.) rozřešil odvolací soud otázku zdatnosti v podstatě správně v souladu s judikaturou dovolacího soudu, o otázce té již dávno ustálenou. Lze proto v této příčině dovolatele odkázati na výstižné jeho vývody. Zajisté nebude vždy lze, již z ojedinelého případu, třebaže vedl k trestnímu odsouzení, usuzovati na nezdatnost jako na trvalou vlastnost. Ale není ani třeba, by se tato trvalá vlastnost projevovala trvale. Podle zvláštních okolností může i ojedinelý případ jejího projevení se postačovati, by na ni jako na vlastnost trvalou mohlo býti právem usuzováno. Záleží na jednotlivostech posuzovaného případu. Jelikož tyto v různých

rozhodovaných případech se podstatně od sebe odlišují, nelze beze všeho použití právního názoru, vysloveného v rozhodnutí o jednom případě, na jiný případ odchylného skutkového základu. Okolnosti, které odvolací soud, buduje na odsuzujícím trestním rozsudku, v souzeném případě zjistil, postačovaly i podle názoru dovolacího soudu pro zápornou odpověď na otázku zdatnosti inž. P-a a tudíž i pro kladnou odpověď na otázku zda ručí dovolatel jako zaměstnavatel za škodu, již žalobcové utrpěli tímto jeho zaměstnancem. Správně posoudil odvolací soud i otázku o spoluzavinění žalobců. Jeho vývody je názor dovolatelův, že žalobce Š. své spoluzavinění v žalobě přímo doznal, náležitě vyvrácen. Přes domnělé doznání nepřešel odvolací soud prostě k dennímu pořádku, nýbrž podrobil je posudku, maje pro to zákonný základ ovšem v §§ 266 a 267 c. ř. s. a nikoliv v § 272 c. ř. s., jak dovolání míní. Neshledal-li v prohlášeních žalobcových doznání spoluviny, nelze v tom podle stavu věci spatřiti žádný z dovolacích důvodů v § 503 čís. 1—4 c. ř. s. vytčených. Na postup prvního soudu při provedení znaleckého důkazu, zejména i v té příčině, že znalci prohlédli zařízení zdviže bez účasti soudu, nemůže si dovolatel právem stěžovati, an se soud podle protokolu na vytýkaném postupu usnesl »ve smyslu návrhu stran« a dovolatelův zástupce se pustil do delšího projednání věci, nevytknuv tvrzené porušení předpisu c. ř. s. ani při nejbližším pozdějším roku, při němž soud znalce podle onoho svého usnesení vyslýchal. Vadu řízení prvního soudu, že neuznal ani nutným ani účelným, by se obíral otázkou spoluzavinění žalobců, napravil odvolací soud, podrobiv i tuto otázku svému rozhodování. Skutkový základ pro své rozhodnutí mohl si zjednat sám na základě výsledku všeho jednání a dokazování před prvním soudem bez obavy, že se ocitne v rozporu se zjištěními prvního soudu, jenž se, jak i dovolatel sám uznává, touto otázkou neobíral a tudíž neučinil pro ni zjištění. Zjednav si řečený základ, odvolací soud se nedopustil ani vady řízení dovolatelem vytýkané, neboť jeho rozsudek přihlíží výslovně i k obsahu trestních spisů i k znaleckému posudku v trestním řízení. Přidal-li se přes to k znaleckému posudku zjednanému v civilním řízení, nelze to v dovolacím řízení napadati, protože jde o hodnocení důkazů, jež dovolací soud nesmí přezkoumati. Vycházeje, jak se sluší, ze skutkového děje, jež odvolací soud takto v bezvadném řízení zjistil, nepokládá dovolací soud ani právní posouzení otázky spoluzavinění žalobců za mylné. Pokud dovolání proti němu uplatňuje zavinění osob třetích, může i to — vzhledem k závaznosti trestního rozsudku — býti jen spoluzaviněním. O tom však nelze v tomto sporu rozhodovati, nehledíc k tomu, že by ani jeho zjištění nemělo pro žalovaného praktického významu, protože nelze určití podíly jednotlivců na poškození a tudíž platí podle § 1302 obč. zák. solidární ručení všech spoluvinníků. Úřední schválení zdviže není pro otázku zavinění závažné, protože se týká jen zjištění, zda zdviž byla zřízena podle povolení, ale nezabývá se zkoumáním pokud při provedení bylo v jednotlivostech šetřeno všech odborných opatření, neboť jejich opomenutí nelze mnohdy zevně při kolaudační prohlídce ani postřehnouti.